

गजल- ०१

(बिसेर जाने त्यो अरुको धन र मेरो दाईजोको सम्झनामा)

मौलाएको फूलमा संधै, पानी हाल्ने गर तिमी
मन मैले मारें पनि, संधै सुवास छर तिमी

पुरानो पल बिर्सिई, आफ्नो पाईला सादैं जाउ
पर्खाइमा कति जिउँछौं, खुशीयाली भर तिमी

फक्र, फुल, मौलाउ, अबेर अब नगर तिमी
अरु अघि बढे अब, अरुको शर पर तिमी

बाटो छेक्दाछेक्दै मेरो, जिन्दगी त यसै भयो
भुल भयो तिमीसंग, अब कतै चर तिमी

शायद सुन्दरता नै तिम्रो, अभिसाप रहेछ
उराठ त्यागि अन्त कतै, बसाई सर तिमी

– उराठ

सम्झिदैमा तिमी फेरि, सदाबहार हुने भए
आत्मादाहा गरिदिन्थे, तिम्रो माया आउने भए

मनै मारी अन्तै तिमीले, मुख मोडि जांदाखेरी
पहिले झैं तिम्रो माया, मेरो मनले छुने भए

तिम्रो जस्तै माया मैले, अरुलाई प्रस्तूत गर्दा
मनका सबै पिडा जति, यी आँशुले धुने भए

मौनताले प्रश्न गर्दा, तिम्रो जवाफ नपाउँदा
गहभरी हर्ष बोकी, तिम्रो माया छाउने भए

क्रन्दन बोकी यो बटुवा, एकोहोरो डुल्दाखेरि
उराठको माया देख्दा, तिम्रो मन रुने भए

गजल- ०३

मिति: २०६१।११।१२ गते ।

अप्रत्यक्ष मेरो माया, तिमीलाई त भार भयो
जीत पनि यो जुनीमा, तिम्रो लागि हार भयो

सुन्दर स्वप्न बोकी हिँड्ने, यो मेरो जिन्दगी
उसैलाई नै यो प्रेम, काँढेतारको बार भयो

चुलबुले तिम्रो चाल, सधैं यो मनले सम्झंदा
अलिझिएर गाँठो परेको, जेलिएको तार भयो

पागल यात्री बनाएर, तिमी अन्तै जाँदाखेरि
हरियाली यो जिन्दगी, तिमी बिना टार भयो

कल्पनामा डुबी मैले, तिम्रो जिन्दगी देख्दा खेरी
मुस्कान पोख्दा तिमीलाई, खुकुरीको धार भयो ।

- उराठ

थाहा थिएन तिम्ले, दुइटा नाम्लो भिछ्छौं भनेर
छेपारो झैं रंग फेरि, त्यहि बाटो छिछ्छौं भनेर

सागरलाई नै मायाको, उपनाम दिने तिमी
यो मुस्कान बिर्सेर, घातको मूल्य तिछ्छौं भनेर

मधुर धून मात्रै चाख्ने, तिम्रो बानी राम्रो लाग्यो
फक्नेको फूल लत्याई, यति छिटै गिछ्छौं भनेर

मुस्कान मेरो मधुमास, संधै तिमी सम्झनेले
जंगली व्याधाले झैं, मलाई तिमी पिछ्छौं भनेर

मूशलधारे वर्षातमा, मेरो साथ ओत लाग्दा
सौन्दर्यको विष पिलाई, यो मुटु चिछ्छौं भनेर

गजल- ०५

मिति: २०६१।१२।१३ गते ।

मुटु माझको माया लुटी, अन्त कतै साट्दाखेरि
बिना दिलको यात्री बनी, मेरो माया चाट्दाखेरि

अबिरल यात्राभर, साथ दिने ए मेरी परी
गन्तव्यलाई सम्झेर, मेरो मन काट्दाखेरि

चानचुने नसम्झ है, मेरो प्रेम अमर भन्थ्यौ
घट्ट बनी तिमिले, यो उराठलाई छाँट्दाखेरि

यो मालीको बगैंचामा, मग्न भई उफ्रिने तिमि
पानी हाल्नु मात्रै भयो, अन्तै तिमिले आँट्दाखेरि

देउराली भाकेर, मेरो ढुकढुकी बैना लिई
बचन तिमिले भुलिदिंदा, आज मन फाट्दाखेरि

- उराठ

गजल- ०६

मिति: २०६१।१२।२० गते ।

चांदलाई देखें आज, याद तिम्रो आयो रुपाली
मुटु चोरी लगिदिंदा, तिम्रै ज्यान खायो रुपाली

मन्द मुस्कान छोडि तिम्ले, एकान्त नै रोज्दाखेरि
यो मधुले प्रीति गांसन, त्यतैतिर धायो रुपाली

तिमी जस्तै भान भयो, पूर्णिमालाई पछ्याउँदा
यो औंशीको रातमा, तिम्रो प्रकाश छाियो रुपाली

अगाध तिम्रो आस्था देख्दा, कुन्नि मलाई के भयो
पुनर्जन्मको माया, यो बटुवाले पायो रुपाली

सुनसान रातमा, यो पागल यात्री भौतारिदा
मिलनको दियो लिई, प्रेम गीत गायो रुपाली

- उराठ

रातो गुलाब देख्दा, तिम्रै सम्झना आउंछ जानु
यो यात्रीको जिन्दगीमा, तिम्रै लागि ठाउंछ जानु

सुन्दर पल बिसिएर, आज तिमी नौलो भयौ
सीता झैं फर्किदिए, तीक्ष्ण प्रकाश छाउंछ जानु

मेरो यात्रामा खोट लाई, आज किन तर्की गयौ ?
तिम्रै यादमा तड्पेर, गीत गुन्गुनाउंछ जानु

कतै कतै रंगिएको, सिउंदो मैले देख्दाखेरि
यो मनले तिम्रै, तनको आभाष पाउंछ जानु

सबै बेदना बिसिएर, आत्मघाती हुंदा तिमी
कट्टि पतंग भई तिम्रै, क्षेत्रमा धाउछ जानु

गजल- ०८

मिति: २०६२।०२।०४ गते ।

त्यो चन्द्रको मुहारमा, मलाई राम्रो दाग लाग्यो
सदबहार भईदिने, भरपर्दो खाग लाग्यो

रूप हेरी मख्ख परी, पुनः खोटको चर्चा गर्दा
बुझ्दै नबुझी कुरा काट्ने, समयको माग लाग्यो

खोक्रो बनाई रस चूसी, दोबाटोमा थुक्ने तिमी
नभएको मणी खोज्दै, हिँड्ने विषालू नाग लाग्यो

सबै बराबर छैनन्, हत्केलाका औंलाहरु
बुझेर नि बुझ पचाउने, त्यो कालो काग लाग्यो

स्वरूप मात्रै हैन तिमी, खाटा पनि हेर्ने गर
समसांझै नबिकेर, ओझलिएको साग लाग्यो

– उराठ

गजल- ०९

मिति: २०६२।०३।३० गते ।

म त यस्तै भएँ प्रिय, तिम्लाई दोष दिन्न अब
छिन्निभन्न यो जिन्दगीमा, तिम्रो साथ लिन्न अब

म जस्तै नि अरु होलान्, तिम्रो पुजा गरी हिड्ने
छुट्याउन नि भुलिसकें, गाई गोरु चिन्न अब

अन्तरआत्मा जलाएर, दोबाटोमा छोडि जांदा
छाप पुन्यो यो हृदयमा, तिम्रो आस्था भिन्न अब

म त मर्नुसम्म मरें, तिम्रो त्यो नजरबाणले
फेरि फेरि आउने छैन, तिम्रो माया किन्न अब

गुंड भत्काएर अन्तै, बसाई सर्न गयौ तिमी
एकोहोरो प्रीत गांसन, कहिल्यै नि सिकिन्न अब

- उराठ

गजल- १०

मिति: २०६२।०४।०५ गते ।

यो राजालाई त्यो मनमा, खुल्ला गेट छ कि छैन
बाटो भूलि घुम्दाफिर्दा, दर्शन भेट छ कि छैन

सुन्दर लाग्थ्यो तिम्ले, त्यो मधुर मुस्कान छोड्दा
तिम्रो दिलमा बास लिन, कुनै रेट छ कि छैन

पागल हुन्छु म त बुझ्यौं, तिमी छताछुल्ल हुंदा
सम्हाल्न खोज्दा मलाई, बढि मिनेट छ कि छैन

खालि मुस्कुराएर, मन तड्पाई भागी जांदा
मन बुझाउन त्यो तिम्रो, प्रीत ठेट छ कि छैन

हर्षविभोर हुन्छु संधै, हरियाली हुंदा तिमी
सम्झना आउंदा तिम्ले, भेट्न डेट छ कि छैन

- उराठ

पछि भेट्ने वाचा गर्दै, यो अन्तिम यात्रा माया
उराठ बिना नहोस्, यहां कुनै जात्रा माया

पाएँ मैले तिमीबाट, अनन्त यो दिशा निर्देश
न त भएँ पुरा ज्ञाता, न त पुरा छात्रा माया

अनौठौ व्यथा बोकी, तिमीलाई बाइबाइ गर्छु
सम्झनामा पल्टाउंला, तिम्रा पुराना पात्रा माया

नझार्नु है अश्रु ती, भरी राख्नु टिलपिल बरु
यस्तै नै हो भुलिदिनु, जिवन यो मात्रा माया

सास रहे आश रहन्छ, फेरि आउंछु सत्ते
शहीद भए फाल्देउ, यो शवमा कात्रा माया

संधैभरि साथ हुन्न, यात्रा हाम्रो पूरा हजुर
भेट पकै हुन्छ, बरपिपलका कुरा हजुर

प्रीत हाम्रो संगालेर, यादगारमा बाँचेको छु
मन रुन्छ बज्ने गरेका, ती तिम्ना चूरा हजुर

म लैला तिमी मज्नु, अब कहिल्यै भन्दै नभन
हाम्रो प्रेममा आस्था सदा, अरुमा त छूरा हजुर

तिमी वारी म पारी, किनारा त अलग अलग
आँशु पिई बाँच्दैछु, साथमा लिई सूरा हजुर

भेटिनु र छुटिनु, दुई दुःखाबीचको तरुल
न पलाउँछ सिंग कतै, न त आउँछ जूरा हजुर

तिमी जस्तै पखेंटा लिई, उड्ने म परी भईन
आकाशमा घुम्दै हिंड्न, कतै सरोवरी भईन

सागर अट्ने मनमा, थोपा नअट्नु स्वभाविकै
बलेसि हुंदै बगी जाने, त्यो कालो झरी भईन

उखानै भो, त्यो दिलमा, यो मनले जगा पाउन
तिम्रो मन झैं उड्ने, दुई पखेंटे चरी भईन

निभाएर जान्छौ रे, तेल नपुगेको दीपलाई
सबैको मनले पुज्ने, त्यो मनको हरि भईन

दबदबेमा पार्ने भयौ, महलरूपी संसार
दूबो झैं सिंगारीने, तिम्रो तनको जरी भईन

नहेर न ती नजरले, मन यो जलाई मैया
रोदनरूपी ती बोलीले, यो तन गलाई मैया

बुझन पनि धेरै कठिन, तिम्रा कुनै इच्छाहरु
आशा सबै किन माछौं, आफ्नै दर्द छलाई मैया

नतर्स तिमी अब, अरुको जिवन नियालेर
फेरि नून नछर्नु है, आलो घाउ चलाई मैया

निरस भएको गुलाब, किन? आफू ठान्ने गछौं
पिडा जति भुलिदेउ, चोट सबै ढलाई मैया

तिम्रो पुकार सुन्नलाई, साथ कोही माग्न आए
त्यो दिलमा आस्था बन्न, थोरै मौका मलाई मैया

कल्पनामा मात्रै पूरा, तिम्रा रहर सबै सबै
अश्रु पिउन खोज्दा पनि, ती जहर सबै सबै

जिन्दगीले साथ छोड्दा, राम मात्रै याद आउने
नजन्मदै मरिहाल्ने, इच्छा लहर सबै सबै

अनन्तमा पुग्ने लक्ष्य, तिम्रो पनि सफल हुन्थ्यो
सिंच्ने मूल बन्दा हुंदा, सुके नहर सबै सबै

मौनतामा तडिपएर, पिडाको सबै लप्का हेर्दा
रोदनको सम्झौतामा, बित्यो प्रहर सबै सबै

अन्धकारमा कति भुल्छौ, हिड्ने गर्ने गल्लीहरु
आफ्नो भन्ने पक्कै आउला, त्यो सहर सबै सबै

गजल- १६

मिति: २०६२।१२।३० गते ।

जोबन मेरो सित्तै दिंदा, तिमीलाई कर भयो
बटुवा भई घुमी हिंड्ने, दोबाटोको घर भयो

कहिलेकांही तिम्रो स्वरूप, सपनीमा देख्दाखेरि
म बाट अन्त कसैले, चोरी लैजाने डर भयो

मौनतामा तड्पाएर, रोदनमा डुब्न खोज्दा
छुट्टिएर बस्न खोज्ने, तिमी एकले बर भयो

सहयात्री बन्न खोज्दा, उदास किन हुने गछ्छौं
अस्तित्वमा मात्रै तिम्री, नाम मात्रको थर भयो

मात्र तिम्री हुन्छु भन्थें, जुनीजुनीभरको लागि
ओत नपाउँदै भत्किएको, त्यो छानाको खर भयो

- उराठ

गजल- १७

मिति: २०६३।०१।२२ गते ।

बेहोसीमा पानी पिलाउन, त्यो हात चाहिएन
खन्जर बोकी मिठो बोल्ने, तिम्रो बात चाहिएन

मार्गदर्शन गर्दा गर्दै, भूमरीमा एकलै छोड्दा
बेमौकामा चौका हान्ने, त्यो नौलो रात चाहिएन

विद्वानको नाम दिई, देउतासरि पूजा गर्दा
तिमीबाट शुरु हुने हुने, सफल प्रातः चाहिएन

उलझनमा परी मैले, तिम्रो ढोका ढकढक्याउँदा
साथ माग्दा लात मार्ने, विश्वासघात चाहिएन

प्रगती र दूर्गतिमा, किन तिम्रो टाउको दुख्छ?
आठ बाह्र ठिकै छ, तिम्ले दिएको सात चाहिएन

- उराठ

गजल- १८

मिति: २०६३।०१।२६ गते ।

शब्दकोषमा असम्भव, तिम्ले मेरो नाम खोज्न
प्रयत्नलाई कम गर, यो दिलमा ठाम खोज्न

तिम्रो खोजमा मेरो सोच, नजुधेकै राम्रो हुन्थ्यो
म प्रतिको विश्वासमा, बिना कामको राम खोज्न

राम्रै लाग्छ ठिकै लाग्छ, तर किन मन नै मर्छ
भेट्न सक्छौ जाउ बरु, कुनै सुन्दर धाम खोज्न

आफ्नो मनमा म भित्रको, हरियाली कति देख्छौ
नफूलने यी नाबो भन्दा, कोशिस गर याम खोज्न

आस्था बनि तिम्रो मनको, भर बन्न सक्दिन म
पसाङ्गिने काठ छोडि, आँट बलियो थाम खोज्न

- उराठ

गजल- १९

मिति: २०६३।०२।०९ गते ।

सबै शिरका ताज भए, म पाउको धुलो किन?
सिचदासिचदै आज पनि, नाम मात्रको कूलो किन?

गर्नुसम्म गरेथे, रगत पसिना बगाएर
तिमी शहरमा रुमल्लिदा, मेरो चिसो चूलो किन?

आस्थाको पर्खाल बनि, बाढी पहिरो रोक्नु रोकें
बीजयको इनाम दिन, छलीको त्यो तूलो किन?

मेरो लाग ठिकै छ, उदाङ्गो यो सुन्दर संसार
शरीर ढाक्ने कमै थियो, पान्यौ अब दूलो किन?

प्रत्येक ती स्पन्दनमा, मेरो रगत दौडेको छ
तिमी नदेखी तड्पी खोज्दा, नचिने झैं ठूलो किन?

- उराठ

गजल- २०

मिति: २०६३।०३।३२ गते ।

त्यो सुन्दर रातो गुलाब, यो शिरमा चढ्ने छैन
बटुवाले सल्काएको, आगोले मन डढ्ने छैन

आपत्कालीन क्षणमा तिम्रो, दैलो म धाउंदाखेरि
म माथिका तिम्रा बात, अब कहिल्यै गढ्ने छैन

मन नपरेकाको, टाढैबाट सास गन्हाउँदा
ज्यान फालेर पछिपछि, तिमी भनि बढ्ने छैन

तिमीमा त्यो घमण्ड अब, कति पनि सुहाएन
तिम्रो ज्ञानको पैचो तिर्न, कुनै बेद पढ्ने छैन

गुलाब जस्तो स्वरूप र, बास्ना छर्न नसकेनि
छनौटेमा नबिकेर, धूल भई सढ्ने छैन

– उराठ

गजल- २१

मिति: २०६३।०४।२० गते ।

सबको नगर गिन्यो, मनको चाँप ढल्दा आज
इतिहास एकलो पारी, त्यसमा ज्ञान जल्दा आज

उसले आफ्ना सारा दर्द, सुनाउने थालनीमा
मिठो स्वप्न देख्न खोज्दा, के ले रातमा छल्दा आज

हिजोसम्म रामको संज्ञा, आज उ किन हराम?
सत्यालाई बजारु गर्न, जाली नोट चल्दा आज

सत्यले बाटो भूलि, समयले चलखेल गर्दा
नमकहलाल गर्ने त्यो, त्यै घरमा पल्दा आज

परिचय र मूल्याङ्कन, अब केहि छैन शायद
सबै बूकका कालो एक्का, हिजो हात मल्दा आज

- उराठ

गजल- २२

मिति: २०६३।०५।२० गते ।

उ पनि त सुनै हो, किन? उसलाई कसी सानु
सुन आखिर सुनै हो, जलप हैन घसि सानु

सत्य तितो हुन्छ भन्दै, समानताको कुरा गर्दै
आत्महत्या नाम दिई, छूरा तिमीले घसि सानु

ममतामा हुर्किएर, तिम्रो छत्रछाँयामा बस्दा
त्यो नवमीको नबनाउ, पर्साएको खसी सानु

उसका इच्छा धेरै छैन, तिम्रा भन्दा ज्यादै कम
जिउँदो लाशमा बिष छरि, नमार है डसि सानु

अरुमा झैं उसमा पनि, प्रतिभाको खानी पक्का
साँच्चै अलग विधाताको, भाग्य कोर्ने मसी सानु

- उराठ

तिमी आंशुमा भिज्दाखेरि, त्यो रापले जलेको छु
मनका पिडा दबाएर, जिवनसंग चलेको छु

अभावले तिम्रो साथ, हात धोएर पछि लाग्दा
तिमी त मात्र सल्क्यौ, म त पुरै बलेको छु

कतै पनि सफा छैन, हिंड्ने अब गोरेटाहरु
गन्तव्यले तिम्लाई छल्दा, कालो मोसो दलेको छु

संघर्षमा डुब्दाडुब्दै, समयले पाइला रोक्दा
ठाडो उकालो चढ्यौ हेर, म त त्यसै गलेको छु

जिन्दगीको बाढी पहिरो, तिमीलाई पछ्याउँदा
तिमी दूर्लब बेसहारा, म मूढो झैं ढलेको छु

गजल- २४

मिति: २०६३।१०।०३ गते ।

मन आफ्नो रुवाई, बहार अरुमा छछौं किन?
दर्द सारा भुलाई अब, आफैंबाट झछौं किन?

सागर स्वच्छ कमै शायद, तिमी त्यो भन्दा बढि
जीवन्तको भण्डार भई, अरुबीच चछौं किन?

नजर ती निश्चल थिए, मेरा लागि अश्रुधारा
जाली दुनियां जान्दाजान्दै, फेरि गुन गछौं किन?

पलपलको क्रन्दन तिम्रो, खै कसको नासो त्यो?
कुन पापीले तर्ने नदि, अघि सरि तछौं किन?

मनको त्यो मझेंरीमा, आंखाबाट आंशु बगाई
समानताको संज्ञा दिई, स्वयं आफू मछ्रौं किन?

– उराठ

कमजोरी मेरो नै हो, त्यसैले मुख मोडेको हुँ
म मा तिम्रो चाह, छुटाउन बचन मैले तोडेको हुँ

मरुभूमि दिलमा, बशन्त बनि छाउन खोज्दा
नफक्रि झरेको उराठ, मुस्कान यो छोडेको हुँ

खै देख्यौ र, सर्वस्व भनि पछि लाग्दैछौ
कोमल पुष्प फुल्न, काल्पनिक नाता जोडेको हुँ

त्यो दिलको राजा होइन, मौनता नै उत्तर सम्झ
अनाहकमै मन रोला, भनि फूल गोडेको हुँ

कति कुछ्छौ मेरा पथ, म बेवारीसे लास सानु
सफा हृदय कुण्ठित पादैँ, आत्म इच्छा फोडेको हुँ

गजल- २६

मिति: २०६३।११।०३ गते ।

सम्झनु नै माया ठाने, जे नजरले हेर बरु
सोचाइमा ठिक लागे, कोरा कागज केर बरु

अरुले के देखे खै, तिमीले पुरै नियालयौ मन
निश्चल निर्मम भए, ती नयनमा घेर बरु

जाली छली हो कि भनि, सोध्छ्यौ रे अरुलाई पनि
कसैलाई नसोध भो, चिहाउ मनमा एकफेर बरु

भूल तिम्नो हैन सानु, संसारकै मनको रीत
मुटु फुक्न ढिला हुंदा, त्यसै जाउंला खेर बरु

शिवालाई घाती लाग्ला, शुनालाई आवारा कतै
छान्नलाई भूल भए, तिमी आफैँमा बेर बरु

– उराठ

मिति: २०६३।११।०९ गते ।

थाहा हुंदाहुदै पनि, मन किन उसकै लागि?
शिघ्र त्यो माया खुल्ने, जलन किन उसकै लागि?

व्यग्र थियौ स्वरूप हेर्न, उ मन्द मुस्कान छोड्थ्यो
उ मा त्यो तृष्णा छैन, बदन किन उसकै लागि?

भित्री मनको सन्को थियो, ख्यालख्याल ठान्यो क्यार
भावना नै नबुझ्ने, बचन किन उसकै लागि?

उ त के गथ्यौ खै, उसका खातिर सांच्यौ जिवन
तृष्णालाई तिर्खा प्यारो, धन किन उसकै लागि?

समयमा जमाना बग्दा, परिवर्तन शून्य तिमी
दीप सरि मधुर, पन किन उसकै लागि?

मिति: २०६४।०४।०९ गते ।

चांदी भन्यौ चांदी ठाने, सुन त भाग्यमा छैन रे
धब्बा भई ज्योति छर्न, जून त भाग्यमा छैन रे

खोटो सिक्का हुंदै हैन, तिम्ले दिएको उपनाम
सबको तनमा बग्ने, खुन त भाग्यमा छैन रे

केहि ठान्थे कसैप्रति, जूहारातमा जोख्दा आज
मन यो बहलाउन, धुन त भाग्यमा छैन रे

बेवारीसे भई हराएको, जन्जाल यो जिन्दगी
आफैं जलि लगाउन, गुन त भाग्यमा छैन रे

प्रयास गर्दा सास धान्न, संघर्षका पथहरु
पानीसंग निलन खोज्दा, त भाग्यमा छैन रे

मिति: २०६४।०५।१९ गते ।

जन्जालको यात्री हुँ म, गन्तव्यमा बाटो नहेर
आस्थाको दीप जलाई, स्पन्दनको खाटो नहेर

मन तिम्रा स्वच्छ सरिता, स्मृतिका पानाहरु झैं
नजर आफ्ना नियाल्दै, म भित्रका टाटो नहेर

खिया लागि बिग्रिई जाने, खोटो सिक्का भई घुम्दा
म यस्तै त्यस्तै ठिकै, आफ्नो मनमा फाटो नहेर

म प्रतिको तिम्रो तृष्णा, भुलाउने प्रयास गर्नु
वर्षाति पतझरमा, हरियाली पाटो नहेर

समयले काँचुली फेर्दा, तिमी त्यतै बग्न सिक
झुक्किएर यदाकदा, मेरो बाटोघाटो नहेर

मिति: २०६४।०५।२९ गते ।

सल्लाहमा आयौ र त, खाली खाली देख्दै छु
उ भन्दा आज अलिक, काली काली देख्दै छु

निर्मल जलधारासंगै, बग्नु बग्यौ हैन?
त्यसैले त तनमन, जाली जाली देख्दै छु

बिस्रियोकि क्या हो, कोट्याइएका घाउहरु
म माथिका तिम्रा बात, ताली ताली देख्दै छु

मेरो मस्त जवानी, आस्थाको मन्दिर भन्यौ
आज हातमा पूजाको, थाली थाली देख्दै छु

ती प्रशन्न मुहार, थोपामा लाचार आज
बिशाल त्यो ढिस्को किन? आली आली देख्दै छु

मिति: २०६४।०६।०६ गते ।

त्यो दिन तिम्ले छोड्दा, घातै घातमा पलपल
घेर्ने न बेर्ने बस्त्रको, खातै खातमा पलपल

लाचार थिए विवशता, क्षणहरु दर्दनाक
रित्तिए खसेन आंशु, रातै रातमा पलपल

जताततै जय जय, पूर्वजन्मको भागभोग
केहि छैन शिखर चुम्न, जातै जातमा पलपल

मलमल शयन, तासको अविच्छिन्न महल
मग्न मस्त सुत्यो उता, पातै पातमा पलपल

पछि लागें के थाहा, छूरा बोकि रामनाम जप्छ
म डढें खरानी भई, बातै बातमा पलपल

मिति: २०६४।०७।१७ गते ।

(गीतकार एवं साहित्यकार ललिता कुंवरद्वारा रचित धेरै माया दिंदा रैछन् गीतको प्रतिक्रिया स्वरूप सौजन्य उपहार)

धेरै माया दिन्न तिमीलाई, एकलै म हुन्छु भने
पिडा लिई तडिपएर, यादै यादमा रुन्छु भने
एकलास जिन्दगीमा, बिना थकाई बाटो कुछु
भूलै होस् सांचो प्रेममा, मृत्यू मैले चुन्छु भने
छाडी नजाउ साक्षी छ, देउरालीको वरपिपल
जलिदिन्छु दुनियांमा, तिमीभित्र म गुन्छु भने
यी असह्य पिडाहरुले, आंखाहरु रोइदिन्छ
ढाकिनेछु तनभरी, मनले सम्झेर छुन्छु भने
परिचर्चा छ जताततै, बांच्ने आधार तिमी मेरो
सागर उल्टो फर्काउंला, आफैबीच थुन्छु भने
मर्छु बरु जलेर म, तिम्रो वियोगमा आज
भनिदेउ प्राप्तिमा, विछोडका पाप धुन्छु भने
मिलन विछोड त्यस्तै नै हो, दैव त बैगुनी छ
स्वप्न सन्देश छाडिदेउ, प्रेम डोरी बुन्छु भने
पलपल सम्झनामा, मुटुमा चोट झन् त्यसै
हावा भई सुसाईदेउ, व्यथा सारा सुन्छु भने
जगाएर निराहार, दियो बाली सांझमा तिम्रो
झरी जाने फूलको के काम, सियोले म उन्छु भने

मिति: २०६४।०९।२३ गते ।

कोट्याई राखे रगत बग्ने, त्यो घाउको मजा बेग्लै
अनाहकमै हात तान्दै, ल जाउंको मजा बेग्लै

चन्चलतामा धैर्यताको, बांध नफूटाकै आहा
बीच भूमरीमा छाडि, जाने नाउंको मजा बेग्लै

आलाप बिलाप केहि छैन, भाग्योदैय चिढा हेन
न त यहां न त वहां, बिना ठाउंको मजा बेग्लै

प्रेम उस्तै उस्तै, बदन फरक फरक
पहिले उ कहिले म, छोप्ने दाउको मजा बेग्लै

रीस अनि रसम उनको, प्रीत प्रीति प्रबल
मिलन विछोडमा खोजि, दिने भाउको मजा बेग्लै

मिति: २०६४।०९।२७ गते ।

नडले गोडेको, फूल राम्रो
सुवाषिनीमा त्यो, कूल राम्रो

झर्छ मर्छ, कसलाई के थाहा?
दिशा निर्देशमा, तूल राम्रो

कमल कि दहमा, कि हिलोमा
फर्कि मौलाउन, मूल राम्रो

हिङ्ने लङ्छ, बूढ्यौली आख्यान
फर्कि फर्कि हेर्ने, भूल राम्रो

तौलिउ संधै, मन एकचोटि
जलेर रहेको, धूल राम्रो

मिति: २०६४।१०।०३ गते ।

यदाकदा रिक्तिदा उ, नजर त्यता नलाउ भो
सत्ते सत्ते मात्र तिम्मी, भन्दै क्रिया नखाउ भो

अनुत्तरित छन् तिम्मा, अविच्छिन्न साथहरु
अस्ताइ दिने सूर्य हेर्न, डांडापारि नधाउ भो

आस्थाको डोरी बुन्न खोज्यौ, प्रेम प्राप्तीका खातिर
जताजता ज्वालामुखी, त्यतैतिर नजाउ भो

मनै मनमा आफ्नो ठानी, अरुबाट टाढा चाह्यौ
उ तिम्लाई पछि पादैँ, उसकै गीत नगाउ भो

बालुवाको घरमा, महल देख्नु भूल हो तिम्नो
झिल्को पर्दा जल्ने घरको, खरको छाना नछाउ भो

मिति: २०६४।१०।२३ गते ।

तिमीले हेरिनौ, र त मैले उनी लेखें
दिलमा घेरिनौ, र त मैले उनी लेखें

एकसय एकमा दांज्दै, लैजामज्नु हुने भन्यौ
कागज केरिनौ, र त मैले उनी लेखें

पहिलो नै अन्तिम ठान्ने, तिमीसंगै तिम्रो लहर
कांचूली फेरिनौ, र त मैले उनी लेखें

दिवास्पन देखी, प्रातःकालको संज्ञा दिंदै
बेलैमा टेरिनौ, र त मैले उनी लेखें

प्रतिक्षामा धाएकै हुं, पुष्पान्जली साथै लिई
आफैमा बेरिनौ, र त मैले उनी लेखें

मिति: २०६४।१०।२६ गते ।

जिन्दगीको मात्र हैन, चारपलको आश लाग्छ
रीस रसले जे हेरेनि, त्यहि म मा खास लाग्छ

संधै संधै पर्खिरन्छु, बिहानीको शिरेटोमा
ओत लाग्न महल हैन, झुप्रो मलाई तास लाग्छ

प्रतिक्षामा नआईदिंदा, नानाथरी बात लाग्दा
अरु सामू फेल के भो?, त्यहि फेल पास लाग्छ

थाहै नदिई एकलै एकलै, टाढा कतै जांदा तिमी
एकपल भन्यौ हेर, कहिले नबित्ने मास लाग्छ

बिचलित भई तिमी, अनि तनमा गाहो पर्दा
तिमी मलाई साह्रै झिनो, मेरो तिमी सास लाग्छ

मिति: २०६४।११।१३ गते ।

समयको अन्तरालले, ल्याएको त्यो छाल उनको
त्यहि छालमा अवतरित, अनौठो चाल उनको

आशावादी भने होइन, मन त आफ्नै थियो
सुनामी नै आए जस्तै, कस्तो कस्तो हाल उनको

मौनतामा एक नजर, रूप रंग साह्रै झिनो
जस्तो मादल बज्यो त्यस्तै, नाच्ने क्या ताल उनको

मधुमास झैं प्रशन्न, जस्तोसुकै टारमा पनि
यत्रतत्र ढाकिएछ, जिन्दगीमा झाल उनको

बाक्लै सिसा ठानेकै थैं, तर रहिछ विद्यारानी
व्यग्र भई स्वरूप हेर्दा, त्यसै आंखा लाल उनको

मिति: २०६४।११।२३ गते ।

म त दर्शन हुंगा भएँ, फूटिएको हेर्न खोजे
यत्रतत्र छरपस्टिन, टूटिएको हेर्न खोजे

घाइतेको आलो घाउमा, दर्द बाँड्न फूल हुंदा
ओत मिल्काइ असिनाले, चूटिएको हेर्न खोजे

पलांसको फूल हुँ म, गुलाबको सुवास छर्थे
सबै सामू त्यो चौबाटोमा, लुटिएको हेर्न खोजे

पहिचानमा रुमल्लिदैँ, आफ्नो सार खोज्दै हिँड्दा
बेसहारा काँचमा दाँज्दै, झुटिएको हेर्न खोजे

ओत बने भर बने, जाली उसको दुनियांमा
एकाबिहानै बगरमा, कुटिएको हेर्न खोजे

मिति: २०६६।११।२४ गते ।

नजिक नआउ तिमी, दिल दिलको कुरा हुन्छ
कांढा नझर्दै बल्झेको, खिल खिलको कुरा हुन्छ

हाउभाउमा रमाएको, दूरदर्शनमा आहा
स्पर्शमा रोमान्चित त्यो, झिल झिलको कुरा हुन्छ

सालिनतामा फक्रिएको, क्या सुन्दर जवानी तिम्रो
विछोड सुन्दा रसाउने, पिल पिलको कुरा हुन्छ

नभैंटिदा माया मोह, पलहरूको सम्झनाले
आस्थाको जालमा पादैँ, तिल तिलको कुरा हुन्छ

अनुपस्थितीमा मागेको, उनीसंगको बिदाई
स्पन्दनको पैँचो फेर्न, बिल बिलको कुरा हुन्छ

गजल- ४१

अनन्त प्रेमसंगै मृत्युले चुनेको एउटा पाटोको कटुसत्यमा समर्पण

मिति: २०६४।११।२४ गते ।

माया गरें तिमी गयो, म जलेर भएं खरानी
मुटु चुंड्यौ यत्रतत्र, त्यसै ढलेर भएं खरानी

त्यो हावाको सुसाईमा, बिना थकाई बाटो कुर्छु
संधै झैं मलिन शून्य, तन गलेर भएं खरानी

छाडी जांदा कस्तो हेर, एकलै एकलै नयन रुन्छ
अन्यौलको छल रोजि, आफैं छलेर भएं खरानी

बांच्ने आधार तिमी नै, वियोग जलनको पिडा
छलीको छल झेलन, मोसो दलेर भएं खरानी

सांझमा दियो बाल्नेछु, पलपलको सम्झनाले
संगै निम्ने बाचा हारी, एकलै बलेर भएं खरानी

- उराठ

मिति: २०६५।०९।१४ गते ।

मन जलेको तिमी कहिले, हेर्दै नहेर अब
बालुवाको सुक्ने मूलमा, पत्थर नघेर अब

जिन्दगी त भूल रैछ, यसको संज्ञा थाहा पाएं
प्रेम वियोग भरोसामा, कागज नकेर अब

त्यसै त्यसै उड्दैछु, उजाड सिमल भुवासरि
लज्जा लज्जित तनमा, तिम्रो सपको नबेर अब

पहिले जस्तो अहिले त्यस्तै, यात्री झैं उहि शून्य
अनौठो मुसाफिरको, बात कुनै नटेर अब

चालबाज दुनियांमा, घात अनि प्रतिघात
तिमी सदा सदाबहार, कांचुली नफेर अब

मिति: २०६५।०२।२२ गते ।

फूलको ज्याति सुगन्ध हो, बसाउनु त पर्छ पर्छ
ज्यादा अमृत बन्दा बिष, खसाउनु त पर्छ पर्छ

आफ्नो शत्रु आफ्ना भन्छन्, खोजी हेर शब्दकोषमा
घडाभरी जल ल्याउन, धसाउनु त पर्छ पर्छ

उ नर तिमी नारी, कस्ले भन्छ छलकपट भो?
सुगा रटाई गर्दा दुनियां, हसाउनु त पर्छ पर्छ

पुरुष प्रधान रोक हैन, आफ्नो शंखनाद गर
मन मस्तिष्क काबू गर्न, डसाउनु त पर्छ पर्छ

राम्रो सम्म कस्तो जाति, धेरै राम्रो छी: त्यै मनले
इर्ष्यालु ती अश्रु डिलमा, रसाउनु त पर्छ पर्छ

मिति: २०६५।०३।०८ गते ।

म मा मात्र मुस्कान छर्ने, त्यो पलको आश मलाई
सम्झौतामा राख्न सक्छौ, चौघेराको दास मलाई

समयले छलाड मान्यो, बेठेगानको पत्र हुंदा
तिमी यताउता बग्दा, घनघोर त्रास मलाई

खडेरीको मित्र भएँ, मरुभूमिको बिरुवा जस्तै
बलेशीमा आफू रुझाई, चाहिएन बास मलाई

हरियाली रहेनछु, यत्रतत्र पतझर जस्तै
तिमी जता रमाए नि, त्यहि हुन्छ खास मलाई

काढेतारको बार रे म त, उन्नतीको खेदो खन्ने
शुभपल तिम्रो बित्दा, मेरै तनको लाश मलाई

मिति: २०६५।०४।२५ गते ।

सहयात्रा अपूरो भन्थे, भाग्य हेर्ने विधाताले
सबै सामू निचो देखाइ, सस्तै केर्ने विधाताले

जिन्दगीको सेरोफेरो, बुझ्ने मनको तिर्सनामा
अल्पायूमै सन्जाल बनि, मृत्यू घेर्ने विधाताले

छैन कोही चन्द्र सूर्य, मन मस्तिष्क त्यसै भन्छ
भन्दा एउटा गर्दा अर्को, बोली फेर्ने विधाताले

पहिचान खोज्दै हिड्न, मन व्याकुल हुदां आज
न त घरको न त घाटको, ज्यानै सेर्ने विधाताले

समयको छलाड द्रूत, छरपष्ट अन्त्य जिवन
सूर्योदय सन्ध्या बनाई, कात्रो बेर्ने विधाताले

मिति: २०६५।०८।२५ गते ।

पिरतीको क्षेत्र निषेध, जाल बुन्ने रोल देखदा
हेर्दा एक भित्र अनेक, मकुण्डोको खोल देखदा

सफलताको सिंढी भन्दै, उर्दी जारी गर्छ आकाश
आगो निभ्न पानी बन्यो, नसेलाउने गोल देखदा

मौनतामा राम्रो तर, प्रफुटनमा जिजिविषा
आंगन पुर्न अघि सर्ने, दैलौ खन्ने टोल देखदा

आफू भलो जगतै भलो, अखण्ड छ अतियुक्ति
एक शूरमा अर्को बज्ने, बेलातको ढोल देखदा

बिम्ब अनि प्रतिबिम्ब, माया प्रेममा हुन्छ हुन्छ
सोह्रै आना अमूल्य भन्ने, छल्काराको मोल देखदा

मिति: २०६५।१०।०६ गते ।

मैले टेकेको आगो, आगो हैन पानी रैछ
अकस्मात परिवर्तन, जानाजानी रैछ

असरल्ल बग्दा तिमी, कर्मनाशा उ संधै
एक सिक्का दुई पाटा, तानातानी रैछ

जिन्दगी हो होडबाजी, बेठेगानको अन्त्य
नजिक मृत्यू टाढा जन्म, छानाछानी रैछ

अस्तव्यस्त गल्लिमा, यो बटुवा रुमल्लिदा
छिचोलेर जमात म मा, हानाहानी रैछ

ज्ञान मर्छ शिप ढल्छ, जान्छ खेर सपना
जिर्णोद्वारमा मुखामुख, आनाकानी रैछ

मिति: २०६५।०८।२७ गते ।

तिमीले धेरै जित्यौ, म त हारेको मान्छे
शकूनीको चक्रव्यूहमा, पारेको मान्छे

माछा माछा भ्यागुतो, मेरो भागमा हुंदा
सर्वत्र निषेधाज्ञा, बार बारेको मान्छे

रित्तो हात प्रवेश त्यो, सिमापारी मेरै भन्यौ
भेल तर्दै तिम्लाई, पारी तारेको मान्छे

जयमा शंखघोष, हारमा दुलो रोज्ने
जीतलाई छी: भन्न, अघि सारेको मान्छे

धेरै खेल खेल्यौ, रक्तपिपासू भई संधै
अङ्ग वस्त्र हुन जिउँदै, मारेको मान्छे

मिति: २०६५।१०।२८ गते ।

मनको नाता, तोडेर गयौ
चिसो आभाष, छोडेर गयौ

शसक्त त्यो, बागवान भन्थ्यौ
अन्धोको स्वप्न, गोडेर गयौ

समयको खेल, भाग्य त्यस्तै
कोरा कागज, मोडेर गयौ

कंण थिएं, झनै टुक्रा टुक्रा
स्तब्ध आयाम, जोडेर गयौ

खाटा प्रगाढ, दुकदुकीमा
मनको बांध, फोडेर गयौ

मिति: २०६५।११।०६ गते ।

रहरको, जिन्दगी भो
जहरको, जिन्दगी भो

ओत लाग्दा, संघारमा
खहरको, जिन्दगी भो

सांचो, झूट नछुट्टिदा
ठहरको, जिन्दगी भो

कलकल, बगे अरु
नहरको, जिन्दगी भो

सूर, तालमै सीमित
बहरको, जिन्दगी भो

हिजो आज, भोलि पछि
लहरको, जिन्दगी भो

कोहिनूर, मात्रै देखे
शहरको, जिन्दगी भो

अन्तर्मन, बिलापिंदा
कहरको, जिन्दगी भो

मिति: २०६५।११।०९ गते ।

धनको मात्रै पछि लाग्ने, ताली तिमीलाई
मिठास लिई तितो भन्ने, जाली तिमीलाई

स्वप्न चाह साह्रै आहा, जो कोहीलाई इर्ष्या
कालान्तरमा रिक्तो हात, खाली तिमीलाई

यो हैन त्यो हैन, छल्काराको स्वरूप कस्तो
पलपलमा पश्चातापको, गाली तिमीलाई

सुन्दर शान्त स्निग्ध, ज्ञान हुदाहुंदै सधै
सियो बनि आकार फेर्ने, फाली तिमीलाई

गुलाबको रूप हेरि, अत्तर आश राख्दा
फूलको बस्ती हराएको, डाली तिमीलाई

मिति: २०६५।१२।०९ गते ।

त्यो आंखाको, मोल चाहिदैँन
दुलो टाल्ने, खोल चाहिदैँन

फैसला हैँन, हौसला खोज्दा
राप गल्ने, गोल चाहिदैँन

अनन्तदेखि, छिन्नभिन्न उ
भाग माग्ने, टोल चाहिदैँन

खनि खोस्नि, भएको मझेरी
सुनै फल्ने, डोल चाहिदैँन

दबदबेमा, परेको नाउं
खै त खैको, नोल चाहिदैँन

मिति: २०६५।१२।३१ गते ।

बिहानी सपना, झरेर आयो
मुटुको धड्कन, मरेर आयो

जसोतसो, सम्झाउंथे आफैलाई
तड्पनमा व्यथा, सरेर आयो

समयको द्रूतता, या मस्तिष्क
संधैजसो शून्य, परेर आयो

एकलाश रोज्दा, अनुभूति त्यै
उदास उराठ, छरेर आयो

यात्रा साथसाथै, खै कहां भूल?
लौरो छोडि खोली, तरेर आयो

मिति: २०६६।०२।२४ गते ।

झुक्काएर जान्छौ भने, हावाहुरी पनि लैजाउ
बगिजाने अस्तू टुक्रा, खोजी खोस्री खनि लैजाउ

कालो जन्जाल भूमरीमा, मदहोषी भई डुल्दा
तड्पनका लप्का सबै, क्रमैसंग गनि लैजाउ

संगै यात्रा गर्ने चाह, उतारचढाव जिन्दगी
छेकवार हुंदा म, अतित छैन भनि लैजाउ

जता राम्रो उता नजर, समय र चलखेल
नजरको दोषी आज, नौलो कुनै धनी लैजाउ

सर्वोपरी पतझर भयो, उराठ स्वप्न जस्तै
भद्रा उल्का लत्याई, प्रभावशाली शनि लैजाउ

मिति: २०६६।०३।१३ गते ।

ढलेको बर, भयो जिन्दगी
नाम न थर, भयो जिन्दगी

सूर्यास्तमा हार, पौठेजोरी
अन्ततः डर, भयो जिन्दगी

तिर्सना गर्दै, केही खोजमा
आगोमा खर, भयो जिन्दगी

क्रन्दन निमोठियो, सांझमा
जन्मेको कर, भयो जिन्दगी

छुने त्यो प्रयास, चन्दर सूर्य
काँचको घर, भयो जिन्दगी

मिति: २०६६।०३।१९ गते ।

डुब्दैछु घाम, म उसको यात्री
र भयो साम, म उसको यात्री

समयको प्रयास, संगै सुनामी
जप्दैछु राम, म उसको यात्री

नियाल्दै गगन, कुदैँछु सडक
अनौठो काम, म उसको यात्री

प्रभाती किरण, संधै देखे चाह
झस्किंदा डाम, म उसको यात्री

काँचुली फेर्ने, इच्छा रहर मेरो
रमिते लाम, म उसको यात्री

मिति: २०६६।०४।०८ गते ।

राष्ट्रिय गान नयाँ, नयाँ भो नेपाल
चन्द्र सूर्य रोएको, मयां भो नेपाल

साक्षी तिम्रो युग, सुत्रधार अनन्त
खर र मात्रै झिल्को, भया भो नेपाल

आस्था र अस्तित्व, अखण्ड छ भन्छन्
ढुङ्गो त्यो जताततै, गया भो नेपाल

अस्मितामा प्रश्न चिन्ह, बज्रिंदा संधै
सन्ध्यामा सूर्योदय, दया भो नेपाल

देश नयाँ हुंदैन, राष्ट्रियता उहि
फाटो फूक्ने बिगूल, जया भो नेपाल

मिति: २०६६।०४।२७ गते ।

गगनसंगै तिमी विलिन, घात बज्रपात भो
अनायासै चहलपहल, हात बज्रपात भो

आगत विगत सस्तो छ, जिन्दगीको कटू सत्य
झकझक्याउने सपथको, खात बज्रपात भो

कालो वर्षा कालो झरी, वायु बतास झनै द्रूत
खण्ड खण्ड खण्डहर मेरो, रात बज्रपात भो

असिम आस्था सांचेको, अन्तरंग रंगदर्पण
ओइली झर्दै उडाई लाने, पात बज्रपात भो

निष्पट्र अंध्यारोमा, उथलपुथल लप्का हेर्छु
न त बिकाउ न त टिकाउ, बात बज्रपात भो

मिति: २०६६।११।१४ गते ।

नजर नजर जुधेको, प्यार प्यार होइन
अमूल्य त पल मात्र, संसार यार होइन

सम्झना र बिसना त, छुटेपछि थाहा हुन्छ
तड्पन नै यादगार, महङ्गो हार होइन

रक्तसंचार जस्तो नै होस्, आभाष मुटुमा
अंग अंगको खेल, निष्कर्ष या सार होइन

प्रेममा विश्वास हुन्छ, जसरी नि बग्छ बग्छ
घुम्ने मेचको यात्रा, जंघारको पार होइन

प्रत्येकका दुई किनार, नदी, प्रेम या सिक्का
सांचेको हरियाली, मरुभूमि टार होइन

मिति: २०६६।११।२४ गते ।

सितैको जिन्दगी, जिएर हेरें
फरक शून्यको, लिएर हेरें

दलदल जस्तै, देख्छु सर्वत्र
धेरथोर सबै, खिएर हेरें

संधैको रिक्तो, छाएको उदासी
हंसाउन आंशु, दिएर हेरें

अन्धकार, हुंदैछ हरपल
आफैं भुलाउन, पिएर हेरें

चढाउँ मन, भए धुजाधुजा
उध्रेको बिगार्न, सिएर हेरें

मिति: २०६६।१२।०२ गते ।

पासोको चरी, छोड्दैँन सुनामी
बसन्त बाग, गोड्दैँन सुनामी

रोकिन्न रोकेर, बहाव यस्को
आस्थाको बांध, जोड्दैँन सुनामी

दर्द आर्तनाद, सुन्दैँन केहि
आफ्नै सन्जाल, तोड्दैँन सुनामी

खहरेको भेल, प्रलय बन्दा
मृत्युको ताल्चा, फोड्दैँन सुनामी

चित्कार त्राहीका, बने गोरेटा
लक्ष्मण रेखा, मोड्दैँन सुनामी

मिति: २०६७।०२।२२ गते ।

दिएर हेर, लिएर हेर
रंगमन्च यो, जिएर हेर

असलमा आफ्नो, छै कोही
सकिन्छ केहि, दिएर हेर

भेलबाढीको, त्रास मच्चिंदा
उत्रिनै परे, खिएर हेर

मदहोशी पनि, मातिन्छन्
होसै हराए, पिएर हेर

अन्तरंग भाव, उध्रेको छ
स्वरूप खुल्ने, सिएर हेर

मिति: २०६७।०४।२२ गते ।

नआएर के भो?, आएर के भो?
शुरु नै अन्त्य म, पाएर के भो?

सुधा पान गन्यौ, प्याला प्यालाको
प्यासीले अमृत, खाएर के भो?

तारापुन्ज भन्दै, बिलाउने तिमी
धमिलो प्रकाश, छाएर के भो?

चिसो चूलहो संधै, बलेन आगो
छिटो निम्ने आगो, लाएर के भो?

अरु मदहोषी, म त बेहोसी
कालजयी गीत, गाएर के भो?

मिति: २०६७।१२।२८ गते ।

सबल भए, रहर पुग्छ
अमृत किन?, जहर पुग्छ

पूर्णविराम, सबको तय
दुःखमा कालो, प्रहर पुग्छ

हारैहार झेल्दा, संधै हिजो
त्यो सन्त्रासको, कहर पुग्छ

बसन्ती गगन, कोही कोही
त्यसै मृत्युमा, ठहर पुग्छ

पृथ्वी गोल, या मानव सोख
गोरेटो गाउँ, सहर पुग्छ

गजल- ६५

(जिवन कांढा कि फूल पुस्तकबाट २०६७ को मदन पुरस्कारद्वारा सम्मानित हुनु भएकै साहित्यकार झमक कुमारी घिमिरेप्रति मेरो सम्झना एवं सधन्यवाद प्रकट गर्दै)

मिति: २०६७।१२।२८ गते ।

हर चिजको यहाँ, मोलतोल हुंदैन
अनमोल छ लास, कात्रो खोल हुंदैन

जिउनलाई चाहिंदैन, बाहाना केहि
मदहोसीलाई सराबीको, झोल हुंदैन

नजिकिंदा प्यारो, टाढिंदा अन्योल लाग्ला
त्यो अन्योलमा संधै सबै, ढोल हुंदैन

जिवन कांढा कि फूल?, तिम्लाई के थाहा?
भोगाईमा कांढा फूलको, घोल हुंदैन

खुसीमा बेवास्ता, पिरमा नै ढुङ्गा पुग्छ
हर ढुङ्गामा देउताको, रोल हुंदैन

– उराठ

होसै हराउने, सपना मदहोशी
मुटु चराउने, सपना मदहोशी

मन्दिरले आंशु, आंशु देख्दै न अब
ढुंगै डराउने, सपना मदहोशी

मात्रै एक जनम, साथ माग्नु लाग्दा
एक्लो गराउने, सपना मदहोशी

प्रेम निशानी, दिलमा कसको हुन्न
मन पराउने, सपना मदहोशी

एकलासको चिता, बाँसुरीको धून
ब्यर्थै कराउने, सपना मदहोशी

२०६८ बैशाख २२ गते ।

प्रेम ढल्छ मन जल्छ, र त तोड तोडमा रुन्छु
चकमन्न जिवनको, हर मोड मोडमा रुन्छु

खुशी मिलन माथी पर्ने, बज्रपातको जातै त्यस्तै
पौठेजोरी गरे जस्तै, जित्ने होड होडमा रुन्छु

आस्थाको होडबाजीमा, हरिहसाब किन हुन्न ?
अचम्मको घटाउ छलाङ्ग, जोड जोडमा रुन्छु

अथाह लाग्छ सानो घेरा, रुपरेखा कस्तो कस्तो
बिर्सै आफैं चिन्नलाई, एकलो रोड रोडमा रुन्छु

मनका सारा भारी जति, पैचो मार्गे जस्तो भा छ
भार थेग्न नसक्दा ओभर, लोड लोडमा रुन्छु

(डा.कृष्णहरि बरालको रचना र गायिका निरा रानाभाटको आवाजमा सुसज्जित गजल "कति बोलेर पछुताउँछन्, म नबोलेर पछुताउँ" को सम्झना स्वरूप प्रतिउत्तर)

बोलेर पछुताउनु भन्दा, नहेरेकै जाति १६

सपनीमा बर्बराउन, नबेरेकै जाति १५

प्रेम र युद्धमा, हर प्रयास छुट भन्छन् १६

हैन माया कुनै संजाल, नघेरेकै जाति १५

यादगार सुन्दर त्यसै, त्यसैले प्रीत बन्छ १६

बन्छ भने कोरा कागज, नकेरेकै जाति १५

हाँस, रुन, अनि बाँच्न, सबैलाई गाह्रो हुन्छ १६

निरास उजाड सम्झनाले, नसेरेकै जाति १६

सिपालु त पारखी, कोही यसमा विद्यारानी १६

बार बार एउटै माया, नफेरेकै जाति १५

मन छुन्छ, र त गजल वाह वाह
पिडा धुन्छ, र त गजल वाह वाह

हंसाउने न रुवाउने, कस्तो यो त
माया बुन्छ, र त गजल वाह वाह

कसैमा मलम बन्छ, कतै यो प्रीत
दुबै सुन्छ, र त गजल वाह वाह

भरियाको भार झैं, स्रष्टाको साथ हो
आत्मा हुन्छ, र त गजल वाह वाह

माया मर्देन, मैनुनीको रात जस्तो
आफैं रुन्छ, र त गजल वाह वाह

मिति २०६८।०६।०४ गते ।

जूनमा तिमी धूनमा तिमी, पलपलमा तिमी
मेरा आँखा वरपर हर, झलझलमा तिमी

अनायासै मुस्काउने, अनि मलाई सताउने
आकुल व्याकुल र पसिना, खलखलमा तिमी

प्रकृतिका छटासंगै, मनका बह पोखे जस्ती
साउती मादै बग्ने नदीका, कलकलमा तिमी

तिर्खा लाग्दा सुधा बन्छौ, आंधीतूफानको ओत
आंत भिजाई प्रकाश छर्ने, जलजलमा तिमी

हराउँदै अत्तालिई, अनि तिम्रो आभाष खोज्दा
समाहित हुंदाहुंदै अझै, तलतलमा तिमी

-उराठ

गजल-७१

मिति: ०६ अक्टोबर २०११

परिचय त्यसै, खुलेको राम्रो
मनको बाँध, धुलेको राम्रो

कसको ठेगान, उही भोलिको
रमाई रमाउँदै, भुलेको राम्रो

अनमोल भन्छन्, यो संसार
हर मोलमा, डुलेको राम्रो

पौरखी हात, मस्त रहन्
खेतमा प्रकृति, झुलेको राम्रो

हटाउ कलुषित, विचार मनको
निर्मल ज्योति, चुलेको राम्रो

-उराठ

गजल-७२

मिति: २९ आश्विन २०६८

लहरै सल्काएको, दीप हो दिपावली
स्वागत झल्काएको, दीप हो दिपावली

महालक्ष्मी भज्दै, र उनको पथ कुदै
बलेसी टल्काएको, दीप हो दिपावली

कलुषित मन हर्दै, आंगनीमा नाच्दै
स्वरूप ढल्काएको, दीप हो दिपावली

सब घरमा बास, बस्दै बिदा मागिछन्
आनन्दी पल्काएको, दीप हो दिपावली

निश्चल चमक जता, ध्यान पनि त्यतै
अटाली अल्काएको, दीप हो दिपावली

-उराठ

गजल-७३

मिति: ०७ मंसिर २०६८

एक निशाना एक तीर, हाम्रा बा ले भन्नु हुन्थ्यो
एकै पटक मर्छ बीर, हाम्रा बा ले भन्नु हुन्थ्यो

पानी नखाई लड्न सक्छ, नालापानी जस्ता कति
शत्रु पन्छाई बन्दै झिर, हाम्रा बा ले भन्नु हुन्थ्यो

जान्दै न उ पछि हट्न, गोर्खालीको पहिचान यो
जन्मेकै हो फोड्न भीर, हाम्रा बा ले भन्नु हुन्थ्यो

नजिस्कनु कहिं कतै, लाखौंमा एक हाबी हुन्छ
शरण माग्दा दिन्छ खीर, हाम्रा बा ले भन्नु हुन्थ्यो

न लत्रिन्छ न त झुक्छ, हिमाल झैं मुस्कुराउँछ
सधै हिड्छ उच्च शीर, हाम्रा बा ले भन्नु हुन्थ्यो

-उराठ

गजल-७४

मिति: १७ मंसिर २०६८

काली कैली जे भएनि, सानी मेरी रानी होस्
मेरो मार्गदर्शन अनि, मन बचनकी ज्ञानी होस्

रीस रसमा निश्चल, शालीनतामा सुनगाभा
दीनदुःखी आर्तनादमा, करुणाकी खानी होस्

झगडा र अशान्तिले, बुद्धि विवेक क्षीण स्वतः
च्यातिएको मन सिउने, भूकुटी या आनी होस्

कोही भोकले त्रसित, कोही छद्मभेषी याचक
जो कोहीलाई तृप्त पार्ने, सुलक्षण बानी होस्

उदास आत्मा उराठ म त, डांडापारीको घाम
प्रकाशमणि भई संधै, डोऱ्याउने नानी होस्

-उराठ

गजल-७५

२०६९ बैशाख १ गते ।

उल्लेर आयो नयां बर्ष, रातभरि हुरी चल्यो
घुम्टो उघारेको मात्रै के, हातभरि हुरी चल्यो

ओसिएका मनका बिस्कन, बटुल्दै डालाभरी
न भरियो डाला भकारी, खातभरि हुरी चल्यो

भोक, पिडा र व्यथा, कि कर्णाली कि त महाकाली
कहिले रुंदै चपाएका, पातभरि हुरी चल्यो

नयां साल नयां दिन, परिवर्तन ल्याउंछ रे
भिन्न मान्छे त्यहि विश्वास, बातभरि हुरी चल्यो

भोक शोक आंधीहुरीको, बानी परिसक्यो अब
भोक शोकले निम्त्याएको, मातभरि हुरी चल्यो

-उराठ

गजल-७६

साउनको भेलसंगै तिम्रो डुंगा, फसेको देख्छु
वारीपारी के कुरा, मझधारमा धसेको देख्छु

भारी वर्षा कठिन यात्रा, जलमग्न परिवेश
आंधीहूरी अनि पानी, भित्रभित्रै पसेको देख्छु

अन्नमुष्टि त्यो प्रहर, जनजिवन अस्तव्यस्त
मध्याराती यात्री कुदैँ, धुमधुम्ती बसेको देख्छु

छिचोलेछौ बमण्डर, स्वाद कस्तो पायौ कुन्नि?
अघि बढ्दैछौ रे सुनें, भूमरीमा खसेको देख्छु

कल्पनाका मिठा रहर, डुंगा अघिपछि छदैँ
अधुरा रहर सबै, मनभरी कसेको देख्छु

-उराठ

गजल ७७

तिम्रो थरमा, म बस्दिन भन्छौ
नाझो भै हरमा, पस्दिन भन्छौ

चिची र माम, सधैं देख्नु किन ?
रैतीं झैं करमा, फस्दिन भन्छौ

वारि र पारी, सुस्केरा छिचोल्दै
एक्ले तयै बरमा, कस्दिन भन्छौ

समेट्छु मन, देखे जति सारा
अंधारो डरमा, खस्दिन भन्छौ

पक्कै पास हुंला, चिनारी दिन
देखेकै भरमा, हंस्दिन भन्छौ

-उराठ

गजल ७८

खण्डहरमा तिम्रो नाम, जपेकै छु पोखरामा
खोंचको ढुंगो हुंदाहुंदै, कपेकै छु पोखरामा

हाँसो रुवाई उस्तै उस्तै, भनी बाँच्ने गथ्यौँ हिजो
फेवाताल झैं भक्कानियो, खपेकै छु पोखरामा

गुजादैँछौँ अँध्यारोमा, यता उस्तै अँध्यारो छ
जुनमा झनै कालो बस्ती, थपेकै छु पोखरामा

अनुपम सुन्दर आँखा, दूरगामी हुन लाग्दा
सलिकएर आँगनभरि, तपेकै छु पोखरामा

हावाको सुसाइमा, पाउन सक्छौँ अब मलाई
भिन्न रुदै बाहिर हाँसी, टपेकै छु पोखरामा

गजल-७९

चर्चित आध्यात्मिक गायिका आनी छोइड डोल्माको पुस्तक कृति "फूलको आँखामा"
लाई समालोचना:

जिन्दगी मेरो जस्तै, उसको नहोस
घरको छानो कस्तै, फुसको नहोस

राम्रो भेट्छौ र त, अतित छिटै भुल्छौ
अतित बिझ्ने सस्तै, झुसको नहोस

पिरोलिन्छ आँशु, छताछुल्ल अधर
खुशी डगर बस्तै, भुसको नहोस

हर याम शान्त, सदाबहार त्यता
बहारतिर फस्तै, पुसको नहोस

काँढैकाँढा या फूल, नहोला जिन्दगी
भावनामा खस्तै, तुसको नहोस

-उराठ

गजल-८०

यहाँ गोरीको, माहोल हुन्न
भन्छन् चोरीको, माहोल हुन्न

होडबाजीमा, जीत नै चर्चा
हार्न जोरीको, माहोल हुन्न

समाती त्यान्द्रो, बाँधिन मन
छिन्ने डोरीको, माहोल हुन्न

सुन बोल्दैन्, आगो गल्दैन्
जल्ने मोरीको, माहोल हुन्न

उषाको लाली, मिमिरे न हो
रुपै छोरीको, माहोल हुन्न

-उराठ

गजल ८१

धन्यवाद मलाई हैन, उनैलाई दिनुस
आकाशको सार्थकता, जूनैलाई दिनुस

सुनगाभा त्यसै सुन्दर, ओइली झरेपनि
शीरको शोभा बन्छ भने, कुनैलाई दिनुस

माहोल जति घन्केपनि, आभाष एकै हुन्न
कालजयी संगीत संज्ञा, धुनैलाई दिनुस

एउटै शूत्र चल्छ यदि, गणितीय खेलमा
सर्वसुलभ पादैँ मूल्य, नूनैलाई दिनुस

चन्द्र सूर्य सत्य एक, यसको पछि विज्ञान
शीतल तेज भेट्नेहरु, छुनैलाई दिनुस

-उराठ

गीतकार तथा गजलकार डा.कृष्णहरि बरालको नेपाली कनाथक चलचित्र- नाई नभन्नु ल-२ को चर्चित गजल 'मर्ने कसैलाई रहर हुंदैन' लाई समिक्षात्मक गजल

गजल ८२

निम्तो पाएर, मर्दैन मान्छे
मृत्युको अधि, पर्दैन मान्छे

भागेर कुदेर, छल्नु छल्छ
कालो जङ्घार, तर्दैन मान्छे

नमरी स्वर्ग, देखिन्न भन्छन्
स्याल झैँ शहर, झर्दैन मान्छे

अन्तिम श्वास, कुरेरै बस्छ
र पनि याद, गर्दैन मान्छे

बल्नु र निभ्नु, नियती उस्तै
निभ्दै अगाडी, सर्दैन मान्छे

✎ उराठ

गजल ८३

डुबेको घामसंगै, अनि यात्रा हाम्रो
फगत नामसंगै, अनि यात्रा हाम्रो

कतै छ मधुमास, कहीं मृगतृष्णा
लाचार यामसंगै, अनि यात्रा हाम्रो

अतित रुने गछ्छ, भविष्य नबुझ्छ
अस्पष्ट सामसंगै, अनि यात्रा हाम्रो

मदिरालाई था' छ, सराबीको व्यथा
सराबको धामसंगै, अनि यात्रा हाम्रो

विचित्रको मान्छे, भरत हुन खोज्छ
बनको रामसंगै, अनि यात्रा हाम्रो

गजल ८४

जिन्दगीको, भर हुन्न
परिचय, थर हुन्न

जस्तो आ'को, त्यस्तै जान्छ
साथै लाने, घर हुन्न

मन एक, मोड अनेक
मोडसंगै, बर हुन्न

यात्रा स्वयं, अलपत्र
भेट्ने छुट्ने, डर हुन्न

हर साँझ, ओतहरू
तातो न्यानो, खर हुन्न

गजल ८५

जिन्दगीको, भूल नसोध
मलामीको हूल, नसोध

सुनको रुप, नै पहेंलो
दाँज्दै किट, कूल नसोध

पदयात्री, खोपीको राजा
पिउने दुबैको, मूल नसोध

आँखाको पानी, कतै आभा
कसरी बिइछ, धूल नसोध

मूल्य र कीर्ति, संधै कति ?
चल्ती मनको, पुल नसोध

नेपाली कला क्षेत्रका श्रद्धेय मौलिक गायक श्री विधान श्रेष्ठद्वारा
स्वरबद्ध गीत, "बुहारी झार झैं लजालु" लाई सम्झना स्वरुप गजल

लजाउने गुण तिम्रो, खोज्ने गर्छु गोधूलीमा १६
ढोका भनी झ्याल खोल्न, अघि सर्छु गोधूलीमा १६

खोज्नु खोजें मौन आभा, पहाडका कन्दरामा १६
त्यै आभा पिछ्या गर्दै, जङ्घार तर्छु गोधूलीमा १६

तन बेछिन् पेटानीले, एउटै अर्धाङ्ग छोपी १६
शिरेटोमा रमाउँदा, छक्क पर्छु गोधूलीमा १६

बहुल जाती संस्कृतिको, बहार छरिदिँदा १६